

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА ПРАВОТВОРЕННЯ В
УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Збірник матеріалів XIII Міжнародної науково-практичної конференції

16 травня 2025 року

За загальною редакцією доктора політичних наук,

професора М.В. Трофименка

Київ
МДУ
2025

Організаційний комітет:

Голова	Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, доктор політичних— наук, професор;
Заступник голови	Юлія ДЕМИДОВА, проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент;
Члени оргкомітету:	Вікторія ГРИГОР'ЄВА, завідувач кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент; Світлана КАЛІНІНА, декан економіко-правового факультету, доктор економічних наук, професор; Марія ПОЖИДАЄВА, професор кафедри права, доктор юридичних наук, доцент; Юлія КАМАРДІНА, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент; Анна ПОЛІТОВА, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент; Юлія КОВЕЙНО, доцент кафедри права, доктор філософії; Галина ТИХОМИРОВА, доцент кафедри права, кандидат юридичних наук, доцент Žaneta Simanavičienė, prof. Mykolas Romeris University

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою економіко-правового факультету Маріупольського державного університету (протокол № 11 від 27.05.2025).

- С 91 Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики : зб. матеріалів XIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 16 трав. 2025 р. / за заг. ред. М.В. Трофименка. — Київ: МДУ, 2025. — 421 с.

Збірник містить матеріали XIII Міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики», яка відбулася 16 травня 2025 року в Маріупольському державному університеті. Посвідчення №285 про реєстрацію проведення заходу від 3 березня 2025 р. в ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ)). У матеріалах висвітлені актуальні проблеми теорії та практики сучасного державотворення та правотворення в Україні за напрямками: міжнародне право: виклики та перспективи; права людини крізь призму сучасних викликів і загроз; Україна на шляху повоєнного відновлення: правовий аспект; кримінальна юстиція під час війни та у повоєнний період; кліматична справедливість: право, політика та безпека. Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться проблемами теорії та практики сучасного розвитку державотворення та правотворення в Україні. Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

6. Vitek L. Regulatory Impact Assessment in the Czech Republic. *European Financial and Accounting Journal*. 2012. 7 (3), 63-78. doi: 10.18267/j.efaj.5.

7. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закону України від 11 вересня 2003 року № 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>.

8. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24 серпня 2023 року № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#n59>

Волік В.В.,

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права*

*Маріупольський державний університет
v.volik@mu.edu.ua*

ORCID: 0000-0002-1344-9486

Цикура Д.,

*1 курс, другий (магістерський) рівень вищої
освіти, денна форма навчання, освітня
програма «Право»*

*Маріупольський державний університет
ORCID: 0009-0000-9588-2218*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Медичне страхування є важливою складовою системи охорони здоров'я кожної країни. В Україні цей аспект набуває особливого значення у зв'язку з масштабними реформами, що тривають, та необхідністю адаптації до сучасних соціально-економічних викликів. Враховуючи позитивний світовий досвід, медичне страхування може забезпечити ефективніше фінансування галузі охорони здоров'я, а також сприяти підвищенню доступності та якості медичної допомоги для всіх верств населення.

Незважаючи на певні досягнення в реформуванні системи охорони здоров'я за останні роки, Україна продовжує стикатися з рядом системних

викликів. До них належать недостатнє бюджетне фінансування, неефективні механізми контролю якості медичних послуг, нерівний доступ до лікування у різних регіонах країни, особливо у сільській місцевості, а також низький рівень загального медичного обслуговування. Ці проблеми підкреслюють необхідність переходу до моделі, яка поєднує державні гарантії з елементами ринкового регулювання – зокрема через медичне страхування.

Сучасний досвід показує, що реформування системи охорони здоров'я повинно здійснюватися з урахуванням позитивних напрацювань попередніх років – збереження мережі лікарень, кадрового потенціалу медичних працівників, достатнього рівня освіти лікарів та медичних сестер – та на основі впровадження світових практик у сфері медичного страхування. Першочерговими завданнями залишаються вдосконалення механізмів фінансування галузі, пошук додаткових джерел фінансування через формування фондів обов'язкового та добровільного медичного страхування [3, с. 88].

Особливу актуальність нині набуває розвиток страхових медичних фондів, у тому числі створення умов для прозорого та ефективного використання коштів у межах соціального медичного забезпечення, що фінансується з бюджетів різних рівнів. Йдеться про необхідність упорядкування обсягів бюджетних витрат, визначення чітких нормативів фінансування та запровадження ефективної моделі фінансового управління в системі охорони здоров'я.

Важливість розвитку медичного страхування підтверджується численними науковими дослідженнями, зокрема працями В.В. Волік, О.М. Горбачової, Б.А. Аніщенко, С.О. Кириченко, М.Ю. Тарічевої та І.Є. Януль, які розглядають медичне страхування як необхідний елемент модернізації системи охорони здоров'я. Медичне страхування, будучи ключовим елементом соціальної інфраструктури в розвинених країнах, сприяє раціональному використанню фінансових ресурсів та одночасному покращенню якості послуг. У цій системі задіяні страхові компанії, страхувальники (як фізичні, так і юридичні особи), медичні заклади та страхові посередники.

Обов'язкове медичне страхування має на меті капіталізацію внесків застрахованих осіб та надання гарантованої медичної допомоги усім громадянам у визначених державою обсягах. Воно є основою системи соціального захисту в частині охорони здоров'я. Світовий досвід демонструє три основні моделі організації медичної допомоги: система обов'язкового (регулюючого) страхування, бюджетна система та система приватного страхування. Найефективнішими вважаються гібридні моделі, що поєднують різні елементи, де провідна роль належить саме обов'язковому медичному страхуванню, впровадженому на державному рівні [1, с. 178–179].

У цьому контексті медичне страхування в Україні є не лише бажаним, а й необхідним етапом еволюції системи охорони здоров'я. Її впровадження дозволить поєднати державне страхування з можливостями приватних клінік, підвищити рівень конкуренції між медичними закладами, стимулювати розвиток інфраструктури та забезпечити більш якісний доступ до медичних послуг, зокрема для малозабезпечених верств населення.

Одним із ключових аспектів впровадження медичного страхування має стати оптимізація фінансового забезпечення на державному та місцевому рівнях. Потрібно сформувати одноканальну систему фінансування охорони здоров'я через органи місцевого самоврядування, за консолідованою програмою, яка враховує регіональні особливості й диференційовані потреби в обсягах медичної допомоги [3, с. 89].

В умовах дефіциту бюджетних коштів важливо активізувати залучення позабюджетних джерел фінансування, серед яких перспективним інструментом залишаються лікарняні каси. Ці об'єднання дають змогу легалізувати витрати населення на медичні послуги та забезпечити їх цільове використання. Крім того, розвиток добровільного медичного страхування – яке на сьогодні покриває лише близько 1,5% загального обсягу фінансування охорони здоров'я – також може істотно вплинути на загальну ефективність системи [1, с. 179].

Впровадження медичного страхування передбачає комплексну підготовку: ухвалення відповідної законодавчої та нормативної бази, запровадження

клінічних протоколів лікування, визначення вартості медичних послуг, організаційно-економічне переосмислення роботи медичних закладів. Особливої уваги потребують лікарні та поліклініки, які мають відповідати вимогам щодо акредитації, мати ліцензії, укладати договори зі страховими компаніями та забезпечувати належну матеріально-технічну базу.

Разом із цим, важливим кроком є впровадження сучасних ІТ-рішень для управління фінансовими потоками та моніторингу надання послуг. Це дозволить забезпечити прозорість, підзвітність та ефективне використання ресурсів. Не менш важливим є залучення громадськості до участі в обговоренні реформ, що сприятиме підвищенню довіри до системи та забезпечить врахування реальних потреб населення [2, с. 121].

Таким чином, медичне страхування в Україні перебуває на етапі формування та становлення. Його подальший розвиток залежить від спроможності держави подолати структурні проблеми, налагодити ефективне управління ресурсами, забезпечити належний правовий супровід і створити дієві механізми соціального партнерства. За умови комплексного підходу медичного страхування може стати основою для створення стабільної, ефективної та справедливої системи охорони здоров'я, орієнтованої на потреби кожного громадянина.

Список використаної літератури:

1. Горбачова О. М., Аніщенко Б. А. Перспективи розвитку медичного страхування в Україні // Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення: Матеріали II Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 21 жовтня 2021 р. Т. 2. – Київ: Національний авіаційний університет, 2021. – С. 178–180.
2. Кириченко, С. О. Медичне страхування: перспективи та можливості для України / С. О. Кириченко, М. Ю. Тарічева // Агросвіт. – 2024. – № 10. – С. 116–121.
3. Януль, І. Є. Перспективи розвитку медичного страхування в Україні [Текст] / І. Є. Януль // Економіка та держава. – 2021. – № 4. – С. 87–91.